

AKI IMÁDTA A FIZIKÁT

INTERJÚ DR. KRAUSZ FERENCCEL

Feri szerény, csendes diákként él emlékezetemben, akiben a tehetség és a szorgalom csodálatosan ötvöződött. Időt, fáradságot nem kímélve hajtotta magát és tanárait, hogy kedvenc tantárgyában minél előbbre jusson. Kitartását már gimnazistaként is siker koronázta, hisz az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen fizika tantárgyból 5. helyezést ért el, ami felvételi vizsga nélküli bejutást biztosított az egyetemre. Hogy miként alakult az élete, ezt mondja el ő maga.

Hogy kerültél a móri gimnáziumba? Miért ezt az iskolát választottad?

Akkoriban (talán még mai is?) „divatos” volt az általános iskola elvégzése után Székesfehérváron tovább tanulni. Szüleimmel együtt úgy gondoltam, hogy a szükséges alapokat, amelyekre a későbbiekben „építeni” lehet, a móri gimnázium tanáraitól ugyanúgy megszerezhetem, mint bármelyik fehérvári „elit” iskola pedagógusaitól, és az alapokra történő „építkezésre” sokkal jobbak az otthoni körülmények, mint amilyeneket akár a naponta történő bejárás, akár a kollégiumi bentlakás lehetővé tettek volna. Ez a döntés nagyon jónak bizonyult, és egyike volt azoknak a fontos döntéseknek, amelyek az ember életpályáját alapvetően befolyásolják. Az iskola közelsége, szüleim gondoskodása és tanárain szakértelme valóban ideális feltételeket biztosítottak ahhoz, hogy egyrészt viszonylag rövid idő alatt megérlelődjön az elhatározás, hogy későbbi életemben valamit ezekkel kellene kezdeni. Az említett körülmények és a korai elhatározást követő összpontosítás a kiválasztott tárgyakra (fizika és matematika) lehetővé tették, hogy bőven jusson idő a tanuláson kívüli egyéb elfoglaltságokra is.

Szívesen emlékszel vissza a diákévekre? Milyen volt a diákközösség?

Az a tény, hogy a Táncsics Mihály Gimnáziumban eltöltött négy évből sokkal több élmény él frissen emlékezetemben, mint az azt követő egyetemi évekből, azt hiszem, önmagáért beszél. Az osztályunkban nagyon jól „összerázódtunk”, különösen mi, fiúk töltöttünk rengeteg időt együtt a gimnáziumi órákon kívül is. Azt hiszem, sikerült nagyon jól kihasználni életünk utolsó igazán gondtalan éveit. Az osztályok közötti kapcsolatokra mindez már kevésbé volt jellemző, a nálunk akár csak egy évvel idősebbekre talán a szükségesnél is nagyobb tisztelettel néztünk fel, és nem emlékszem, hogy mi is aktívan tettünk volna valamit a nálunk fiatalabbakkal vagy velünk egy évfolyamon tanulókkal való közelebbi kapcsolat megteremtéséért. Ez a mulasztás talán részben abból fakadt, hogy legtöbbször teljesen elégedett volt a kiváló osztályközösség nyújtotta baráti körrel.

Voltak-e kedvenc tanáraid, akik befolyásolták további sorsodat?

A fent említett korai elhatározás természetes módon behatárolta azon tanáraink körét, akikkel a kötelező tananyagon túlmenően, intenzívebb kapcsolat kialakulhatott. Ebbe a körbe tartozó mindhárom tanáromnak, Klock Ferencné (Julcsi néni) és Farkas Lászlóné (Zsuzsa néni) tanárnőknek és Cseh István tanár úrnak nagyon sokat köszönhetek, mindannyian bármikor készségesen segítettek a tanórákon kívül is a fizika és matematika gyakran embert próbáló feladatainak megoldásában.

Osztályfőnökünk, Balog Béla tanár úr ősz hajszálainak gyors szaporodása, azt hiszem, hű bizonyítékát szolgáltatva, hogy milyen felelősséggel próbált alakítani bennünket emberré válásunk valószínűleg legfontosabb négy évében. A korántsem egyszerű döntésre, hogy tanulmányaimat a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Villamoskarán és nem pedig fizikushallgatóként folytatom, kétséget kizáróan Klock tanárnő volt a legnagyobb hatással. Úgy érvelt, hogy ez a lépés a másik irányban is nyitva hagyja a kaput, míg fordítva ez kevésbé igaz. Hogy ebben mennyire igaza volt, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy villamosmérnöki diplomával a „zsebemben” jó esetben a villanykörte vagy biztosíték kicserélésére merek vállalkozni az elektromossággal kapcsolatos gyakorlati problémák megoldása területén. Ez a paradoxon egyúttal jól mutatja Klock tanárnő tanácsában rejlő mély bölcsességet: 18 éves korban még mindig nem feltétlenül tudjuk biztosan, hogy hol találjuk meg a számításunkat; hagyjunk hát minél több kikaput nyitva. A választás pontosan ezt tette.

Hogy alakult az életpályád az érettségi után?

A BME-n villamoskari tanulmányaim megkezdése után (1981) hamarosan kiderült, hogy nem ez a pálya áll legközelebb a szívemhez. A második évtől felvettem az alap fizika tárgyat az ELTE fizikus szakán, és az évek folyamán egyre világosabbá vált, hogy ez a terület az „igazi” a számomra. Végül ugyan csak a BME-n szereztem diplomát, de ettől függetlenül semmi kétségem nem volt afelől, hogy fizikus kutatóként, mégpedig a kísérleti fizika területén szeretnék elhelyezkedni. Mivel ez a kutatási terület már akkor is rendkívül költségigényes volt (no meg a tanársegédi fizetés még a legszükségesebbre sem volt szülői támogatás nélkül elegendő), röviddel házasságkötésem és MBE-n való elhelyezkedésem után megragadtam a kínálkozó lehetőséget, és 1987-ben egy sikeres pályázatot követően elfogadtam egy asszisztensi állást a Bécsi Műszaki Egyetem Kvantumelektronikai Intézetben. Itt azt folytattam, amit Budapesten abbahagytam; lézerek kutatását és fejlesztését, illetve különböző alkalmazásokra történő felhasználását. Több mint tíz éves, ezeken a területeken folytatott kutatási és oktatási tevékenységet követően 1999-ben kineveztek egyetemi tanárrá. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy időm nagy részét egy 15 fős csoport élén a kutatásnak szentelhetem, és tehetem ezt a lézerfizika egy olyan lenyűgöző területén, amelynek alkalmazásai az atomokban és molekulákban végbemenő (gerjesztett állapotokat követő) folyamatok vizsgálatától az anyagmegmunkáláson keresztül a különböző rák- és szembetegségek korai felismeréséig, ill. terápiáig terjed. Büszkeséggel tölt el, hogy jónéhány jelentősebb

eredményünket magyarországi kutatócsoportokkal szoros együttműködésben értük el, és csoportom törzsét jelenleg is magyar kutatók képezik.

Mit üzensz egykori iskoládnak?

A történet a móri Táncsics Mihály Gimnáziumban kezdődött, és mindazoknak, akiknek elindításában (közvetve vagy közvetlen) része volt, nagy hálával tartozom. Az ott eltöltött gyönyörű évekre való visszaemlékezés mindannyiszor üdítő kikapcsolódás a hétköznapi gondjából.

Köszönöm. További sok sikert kívánunk.

Az interjút készítette: Vitkovics Károly

Jubileumi Évkönyv

1952-2002

Táncsics Mihály Gimnázium

Mór